

sobota, 26.09.2026

Komunikat Rady KEP ds. Migrantów i Uchodźców z okazji 112. Dnia Migranta i Uchodźcy w Kościele

***Komunikat Rady Konferencji Episkopatu Polski ds. Migrantów i
Uchodźców
z okazji 112. Dnia Migranta i Uchodźcy w Kościele
w obliczu narastającej atmosfery niechęci względem przybyszów***

Wstrząs wywołany dramatycznymi wydarzeniami w Jarosławiu, zabójstwo i cierpienia niewinnych ludzi w Kościele, od dłuższego czasu toczące się poważne dyskusje i spory na tle obecności migrantów i uchodźców wpływają w zasadniczy sposób na nasze postawy i zachowania. Pytania o ewangeliczne rozumienie sytuacji przynaglają nas do zajęcia stanowiska.

Obrona podstawowych praw uchodźców i migrantów oraz troska o ich sytuację jest dla Kościoła katolickiego oczywistą konsekwencją ewangelicznego nakazu „Byłem przybyszem, a przyjęliście mnie” (Mt 25,35). Ta nauka jest niezmienna. Jak pisał św. Jan Paweł II, chrześcijanin z definicji jest gościnny i otwarty na migrantów: „Jakże mogliby ochrzczeni twierdzić, że przyjmują Chrystusa, jeżeli zamykają drzwi przed cudzoziemcem, który do nich przychodzi?” (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 2000). Nauczanie Kościoła podkreśla, że „»Obcy« jest Bożym posłannikiem, który przychodzi niespodzianie i przełamuje rytmiczność oraz logikę dnia codziennego, czyniąc bliskim tego, który dotąd był dalekim. Kościół widzi w »obcym« Chrystusa, który »rozbił swój namiot między nami« (por. J 1, 14) i »puka do naszych drzwi« (por. Ap 3, 20)” (Erga migrantes caritas Christi).

Podczas ostatniej wizyty na Lampedusie papież Leon XIV przypomniał, że „Ewangelia rozbrzmiewa tam, gdzie spotykają się ludy, gdzie ludzie przyjmują się nawzajem, gdzie splatają się ich dzieje, a różne kultury podejmują dialog. Milnie ona natomiast tam, gdzie każdy czyni z siebie wyspę, gdzie unika się kontaktu i przerywa wzajemną wymianę” (Lampedusa, 4.07.2026). Doświadczaliśmy tego w Polsce w 2022 roku, kiedy prawie całe nasze społeczeństwo ruszyło z bezwarunkową i hojną pomocą uchodźcom wojennym z Ukrainy. Tworzyliśmy wspólnotę, solidarną wobec bestialstwa zrodzonego przez zło, opartą o ewangeliczny wymiar relacji z uchodźcami. Spełniły się wówczas słowa św. Jana Pawła II: „Chrześcijanie obydwu narodów muszą iść razem w imię jedynego Chrystusa, ku jednemu Ojcu, prowadzeni przez tego samego Ducha, który jest źródłem i zasadą jedności. Niech przebaczenie – udzielone i uzyskane – rozleje się niczym dobroczynny balsam w każdym sercu” (Lwów, 26.06.2001).

Pomimo niejednokrotnie trudnej i bolesnej przeszłości pamięć i miłosierdzie nie wykluczają się, lecz wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Pamięć pomaga zachować prawdę, oddać sprawiedliwość ofiarom i wyciągać wnioski z historii. Miłosierdzie chroni przed przenoszeniem dawnych krzywd na współczesnych pokolenie i otwiera drogę do pojednania. Razem budują społeczeństwa wrażliwe, odpowiedzialne i mądre. Pojednanie nie wymaga zapomnienia ani pomniejszania doznanych cierpień. Wymaga natomiast, aby pamięć o przeszłości uczyła nas odpowiedzialności za teraźniejszość i nie zamykała na drugiego człowieka.

Stanowczo przypominamy, że każdy akt wrogości wobec obcokrajowca, pochodzącego z Ukrainy czy jakiegokolwiek innego kraju, jest poważnym naruszeniem podstawowych zasad religii chrześcijańskiej. Dotyczy to także ataków słownych, znieważających wypowiedzi w codziennych kontaktach. Promowanie tego rodzaju treści jest nie do pogodzenia z chrześcijańską postawą, która obliuguje nas do budowania kultury spotkania, a nie wrogości. Nasze słowa mogą pogłębiać rany i podziały, ale mogą również przywracać nadzieję, budować zaufanie i otwierać drogę do pojednania. Powściągliwość w mowie nie oznacza milczenia wobec zła. Oznacza odpowiedzialność za prawdę, sposób jej przekazywania i skutki naszych wypowiedzi. Nazywamy niewłaściwe postępowanie stanowczo, lecz bez poniżania człowieka i bez obciążania całych społeczności winą poszczególnych osób.

Słusznym jest tu apel papieża Leona XIV, przywołany przez kardynałów Polski i Ukrainy, o „rozbrojenie języka po obu stronach”. Pamiętając o przeszłości, jesteśmy w relacjach z Ukraińcami (i wszystkimi innymi nacjami) wezwani do dawania świadectwa solidarności i braterskiej miłości, opartej o wzajemne przebaczenie. Raz jeszcze przywołajmy słowa św. Jana Pawła II, który w rocznicę wydarzeń na Wołyniu apelował, aby uznać „błędy przeszłości, obudzić własne sumienia wobec obecnych kompromisów i otworzyć serca na autentyczne, trwałe nawrócenie” oraz aby „Ukraińcy i Polacy nie pozostawali zniewoleni swymi smutnymi wspomnieniami przeszłości” (List do kard. J. Glempa, M. Jaworskiego i L. Huzara w 60. rocznicę wydarzeń na Wołyniu, 7.07.2003). Nie pozwólmy, aby nasz obraz drugiego człowieka i całych społeczności kształtowały wyłącznie przekazy medialne eksponujące konflikty i naganne zachowania jednostek. Pojedynczy czyn, nawet budzący uzasadniony sprzeciw, nie może stawać się podstawą potępienia całego narodu czy grupy społecznej. Zemsta, rewanż lub odwet są niegodne człowieka i nigdy nie przynoszą dobrego owocu. Jednocześnie trzeba przypomnieć, ważną część nauki o bezpieczeństwie w takich relacjach, że na przyjmowanych migrantach ciąży obowiązek nauki języka społeczeństwa przyjmującego, szacunek do zastanych wartości, kultury i religii, przestrzeganie porządku prawnego i zasad bezpieczeństwa.

W duchu tegorocznego papieskiego orędzia na Dzień Migranta należy usłyszeć w naszym społeczeństwie również głos dzieci obcokrajowców, uczniów i uczennic w polskich szkołach i poza nimi, mówiących o ich niekiedy bardzo bolesnych doświadczeniach obcości, trudnościach w integracji i przymuszaniu do funkcjonowania w gettach etnicznych. To ważne, żeby – zgodnie z wezwaniem Leona XIV – usłyszeć ich historie, lęki i marzenia. Za statystykami przywoływanymi w raportach z badań prowadzonych w szkołach kryją się konkretne osoby, dzieci, które potrzebują nie tylko ochrony i edukacji, ale również akceptacji i poczucia przynależności do szkolnej społeczności, aby w ten sposób odnaleźć swoje miejsce w polskim społeczeństwie. Prawdziwa integracja jest możliwa tam, gdzie nie ma dyskryminacji i odrzucenia, gdzie dziecko obcego pochodzenia nie musi wybierać między zachowaniem własnego języka i tożsamości kulturowej a uczestnictwem w życiu społecznym i akceptacją ze strony rówieśników. Szczególna odpowiedzialność za ten proces spoczywa na dorosłych: na rodzicach, nauczycielach i wychowawcach, jak również członkach wspólnot katolickich, którzy towarzyszą młodym ludziom w dorastaniu oraz troszczą się o dobro i godność każdego dziecka. We wszystkich działaniach integracyjnych potrzeba współpracy władz państwowych, samorządowych i organizacji pozarządowych.

Tak jak jesteśmy zobowiązani do reagowania na krzywdę i potępienia nagannych zachowań, tak naszym obowiązkiem jest dostrzeganie, docenianie i ukazywanie postaw zasługujących na pochwałę. Dotyczy to zarówno Polaków, jak i cudzoziemców. W szkołach, miejscach pracy i codziennych relacjach społecznych zauważajmy uczciwość, pracowitość, życzliwość, pomoc słabszym i odpowiedzialność za wspólne dobro. Doceniajmy tych, którzy budują porozumienie, wspierają innych i swoim postępowaniem przełamują uprzedzenia. Pokazywanie dobra nie oznacza przemilczania problemów. Pozwala przedstawiać pełniejszy i sprawiedliwszy obraz rzeczywistości, umacnia wzajemne zaufanie i zachęca do naśladowania wartościowych postaw

Chrześcijańska postawa powinna przejawiać się w poszukiwaniu takich form relacji z przybyszami, które opierają się na ewangelicznym braterstwie, a nie strachu i „obsesyjnej koncentracji na złu, zwłaszcza popełnionym przez innych”, emocjach, które są niestety ciągle i często sztucznie podsycane dla osiągnięcia ideologicznych profitów (papież Franciszek, Kraków, 27.07.2016 r.). Naszym wspólnym celem jest budowanie zgodnego społeczeństwa, opartego o reguły obowiązującego prawa i wzajemny szacunek, inspirowanego troską Kościoła o kulturę spotkania i mądrej gościnności.

Niech złączy nas w tych dniach modlitwa za migrantów i uchodźców. W tym szczególnym czasie nie może zabraknąć też modlitwy za śp. ks. Stanisława z Jarosławia, cierpiących i ich najbliższych.

Rada KEP ds. Migrantów i Uchodźców

Warszawa, 25.09.2026 r.

Źródło:

<https://episkopat.pl/doc/253234.Komunikat-Rady-Konferencji-Episkopatu-Polski-ds-Migrantow-i>